

Beleidsplan 2025 - 2029

PROTESTANTSE
WIJKGEMEENTE
CAMMINGHABUREN

Vastgesteld door de wijkkerkenraad d.d. 2 juni 2025

Protestantse
Kerk

Inhoud

Inhoud

Beleidsplan 2025 - 2029	1
Inhoud	2
Inleiding	2
Wijkgemeente Camminghaburen en haar ontstaan	2
Ontstaan beleidsplan.....	3
Structuur van de wijkgemeente in schakels.....	3
Missie en visie	4
Missie.....	4
Visie	4
Beleidsplan op hoofdlijnen.....	5
Bijlage 1 Voorbeeld werkplan en evaluatiemodel	9
Werkplan 2025-2026.....	9
Evaluatiemodel werkplan.....	9
Bijlage 2 Advies werkgroep Groene Kerk voor de werkplannen.....	10

Inleiding

De Protestantse wijkgemeente Camminghaburen maakt deel uit van de Protestantse Gemeente Leeuwarden. Deze gemeente is het resultaat van een fusie in januari 2016. De gemeente bestaat hierdoor nu uit een drietal wijkgemeenten; naast Camminghaburen zijn dat de wijkgemeenten De Jacobijner en De Fontein die ieder hun eigen kleur hebben en willen behouden.

Wijkgemeente Camminghaburen en haar ontstaan

De wijkgemeente heeft vanaf haar begin als 'samen-op-weg'-gemeente gefunctioneerd. De periode van opbouw van de wijkgemeente in de beginperiode kenmerkte zich door een sterke pioniersgeest en een hoge graad van vrijwilligersinzet. Dit gegeven heeft de gemeenschapszin sterk bevorderd. Daarnaast betekende de aanwas van nieuwe leden uit diverse steden en dorpen dat de wijkgemeente een sterk pluriform karakter kreeg, hetgeen tot de dag van vandaag in het gemeente-zijn nog steeds tot uiting komt.

Inmiddels is de wijkgemeente behoorlijk gekrompen en vergrijsd. Begin 2025 stonden er 843 personen als lid ingeschreven. Het is moeilijker om gezinnen en jongeren (aan te trekken en) vast te houden. Er is een groep vaste kerkgangers die bijna allemaal een taak binnen de gemeente vervullen of hebben vervuld. Daarnaast volgen steeds meer mensen de diensten online via SchakelTV.

Desalniettemin blijft het een gemeente die bruist van de activiteiten voor jong en minder jong, horend en minder horend, gelovig en minder gelovig en die iedere zondag de eredienst met elkaar viert. Deze diensten waarin we God eren zijn voor ons het fundament, de bron en het hart van de gemeente. Deze diensten kenmerken zich door

een semi-vaste liturgie waarin er ruimte is voor gebed, het woord, muziek, rituelen en delen. Tijdens deze diensten is er voor de kinderen een nevendienst en voor de tieners twee keer per maand tienerdienst en komen de jongvolwassenen van Triple F maandelijks samen. Naast deze zondagse eredienst is er tien keer per jaar een schakeldienst, een vaak interactieve dienst voor alle generaties waarin de vorm wisselt en die door verschillende groepen wordt voorbereid en georganiseerd.

Ontstaan beleidsplan

Dit plan is tot stand gekomen door gebruik te maken van verschillende bronnen. Zo is o.a. het vorige beleidsplan nog steeds redelijk actueel gebleken, worden de essentiecirkels nog steeds gezien als waardevolle manier om het jeugdwerk vorm te geven en is er een 'groene' missie en visie geschreven. Daarnaast hebben we diverse inspiratiesessies gehouden, waaronder een inspiratiedag met de wijkkerkenraad over het thema *Samen nog jong*. Bovendien is de gemeente geïnformeerd en geraadpleegd op een gemeentebijeenkomst op 1 december 2024 en 18 mei 2025. Eerst zijn er algemene spontane ideeën verzameld van de aanwezige gemeenteleden en rond de pijlers 'samen jong' en 'groene kerk' m.b.v. de Mentimeter en later zijn de hoofdlijnen in groepen besproken. Met alle adviezen zowel mondeling als schriftelijk indachtig is het beleidsplan verder verfijnd.

We beogen met dit document een prettig werkbaar beleidsplan te hebben dat ons in staat stelt om te koersen naar dat wat wij met elkaar als een goede toekomst voor onze gemeente zien. Verder hebben we onze visie (wat is ons gewenste beeld voor de toekomst) en onze missie (wat/wie zijn wij en waar staan we voor) herijkt. Op basis daarvan maken we beleid en kiezen we wat we gaan doen. We doen dit op basis van jaarlijkse werkplannen per schakel en willen daarbij balans zoeken tussen inspirerende ruimte en focus en structuur, waardoor we weloverwogen en geïnspireerd aan de slag kunnen met ons fijne kerkenwerk, ieder in zijn, haar of hun eigen werkgroep, gebied of schakel.

Structuur van de wijkgemeente in schakels

Iedere schakel maakt jaarlijks zijn eigen werkplan dat aan dit beleidsplan wordt toegevoegd.

We kennen momenteel zeven schakels:

- Schakel pastoraat
- Schakel jeugd en jongeren
- Schakel vieren
- Schakel leren
- Schakel kerkrentmeesters
- Schakel diaconaat
- Schakel communicatie

Missie en visie

Missie

Als Protestantse wijkgemeente Camminghaburen hebben wij onze eigen kleur. Die is al eerder bepaald, nog steeds passend gevonden en als volgt verwoord:

“Alle kwetsbaarheid en verlegenheid, die ons eigen is, met ons meedragend, zoeken wij, in de ruimte ons geschonken, het geheim dat ons verbindt en ertoe aanzet het goede te delen en te doen: Zo willen wij samen ontdekken wat het betekent kind van God te zijn”.

Wij willen daarmee een open, muzikale, gastvrije, liefdevolle, lerende, actieve en inclusieve gemeenschap van alle generaties zijn die wijk-, stads- en samenlevingsgericht is, waarbij we bezield door geloof God en Zijn schepping willen dienen, waarbij iedereen mee kan doen:

- Wij hebben ons gecommitteerd aan Wijdekerk, een netwerk van LHBTI-vriendelijke kerken, omdat we een geloofsgemeenschap willen zijn waarin ieder welkom is.
- Wij zijn de thuisbasis van de doven en / of slechthorenden in Friesland.
- Wij willen een groene kerk zijn en werken daar actief aan. Zo zijn wij het 500ste lid van de Groene Kerken Nederland geworden.
- Wij willen een veilige kerk zijn en werken daar actief aan. Zo hebben we een werkend protocol Veilige Kerk waarmee we vooroplopen op dit gebied in Nederland.

Het logo van onze gemeente past uitstekend bij het bovenstaande: het is kleurrijk, menselijk, vriendelijk en uitnodigend. De kleuren zijn een verwijzing naar onze christelijke gemeente en de wijk waarin we wonen: vuur, water, aarde en natuur. Camminghaburen is een wijk met veel natuurlijke elementen én we zijn als wijkgemeente veelkleurig. Hoewel de kleuren afzonderlijk herkenbaar zijn, raken die verschillende kleuren aan elkaar en vormen zij in vloeiende vormen een kruis. Zo willen we immers gemeenschap zijn: één in verscheidenheid, bloeiend en kleurrijk, met elkaar verbonden in het kruis.

Visie

Onze visie is gebouwd op een fundament van de warmte en kracht van de gemeenschap, de zorg die we voor elkaar hebben en de verantwoordelijkheid die we voor de wereld om ons heen voelen. Wij geloven in een gemeenschap waarin we elkaar versterken, met oog voor alle generaties waarin we werken aan een duurzamere en rechtvaardigere toekomst. Uit deze visie vloeien enkele hoofdlijnen met daaraan doelen gekoppeld. Met deze visie willen we de koers uitzetten voor de komende jaren en daaraan onze keuzes toetsen.

Beleidsplan op hoofdlijnen

Hoofdpijn 1: Intergenerationele cultuur met prioriteit voor jonge generaties

Met alle generaties samen leren, delen, musiceren en vieren middels (interactieve) diensten en activiteiten die met de tijd meegaan en soms juist tegen de tijdsgeest in, bij voorkeur met een overkoepelend (jaar)thema; waarbij jonge generaties prioriteit krijgen en hen verantwoordelijkheid wordt gegeven, zonder de oudere generaties uit het oog te verliezen. De jeugd heeft de toekomst en aan hen willen we ons geloof doorgeven. Daarnaast is de wisselwerking tussen de generaties belangrijk: de jeugd is verfrissend, van hen kunnen we veel leren en tegelijkertijd heeft de jeugd behoefte aan voorbeelden die het geloof voorleven.

Daarom willen we alle aspecten van het gemeente-zijn ook vanuit het perspectief van de jeugd bekijken. Denk daarbij aan ruimtes, muziek, de taal en inhoud van een preek, tijd van predikant en ambtsdragers en budget.

Toelichting op hoofdpijn 1:

We streven naar een intergenerationele cultuur: iedereen voelt zich thuis in de kerk en voelt zich ook verbonden met de andere generaties. Jeugd en jongeren zijn een belangrijk deel van onze gemeente. Door een actief jongerenbeleid te voeren willen we hen laten meedoen en hen serieus nemen.

Voor jongeren is het belangrijk dat het in geloofsgesprekken minder gaat over wat moet en niet mag, maar op de manier waarop geloven het verschil kan maken in je eigen leven en in dat van anderen. Geloof moet onderzocht, bevraagd en uitgetest kunnen worden door jongeren. Daarin kan ruimte zijn voor twijfel en vragen. Voorleven van het geloof door predikant, jeugdleiders en ouders helpt jongeren in hun zoektocht. Het helpt hen woorden te vinden die bij hen passen. Ga hierbij uit van het volgende inzicht: (jonge) kinderen zijn geestelijke wezens die de capaciteit hebben om betekenis te geven aan Bijbelverhalen en de wereld om hen heen. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren zelf vragen stellen en op zoek gaan naar de antwoorden: zelf ontdekken.

Persoonlijke relaties en de warme gemeenschap gaan vooraf aan geloof(sgroei). In het sociale netwerk van een jongere binnen een kerk zitten idealiter ongeveer vijf vrienden en enkele mentoren en voorbeeldfiguren uit een andere generatie. Ook in het sociale netwerk van een volwassene zitten idealiter enkele vrienden, voorbeeldfiguren en jongeren. Die intergenerationele relaties kunnen ontstaan doordat jongeren en volwassenen samenwerken.

Hieraan werken we door:

- Bij ondersteuning in de geloofsopvoeding aandacht te geven aan (groot)ouders/verzorgers, want de kerk heeft hen bij het realiseren van dit speerpunt nodig. Daarnaast zouden ook andere ouderen als vrijwilliger kunnen fungeren in geloofsgesprekken.
- Inzetten op echte participatie en te waken voor schijnparticipatie door zowel de jeugdleiding, als ook andere vrijwilligers en ambtsdragers en dit uitbouwen naar verantwoordelijkheid geven en laten dragen.
- Inspirerende en experimentele activiteiten en vieringen te organiseren (KidK, KND, TD en Triple F) waarin kinderen en jongeren hun eigen geloof kunnen ontdekken en worden gestimuleerd om hun eigen inbreng (op hun eigen niveau) te hebben, bijvoorbeeld een schakeldienst of kliederkerk, waarbij alle generaties kunnen meedoen.
- In te zetten op kinder- en jongerentheologie, want geloofscommunicatie is tweerichtingsverkeer waarbij een actieve rol van de kinderen en jongeren enerzijds en de leiding anderzijds wordt gevraagd.

- Activiteiten te ondersteunen zoals
 - Het opzetten of onderhouden van kleine groepen, specifiek voor jongeren die afscheid hebben genomen van de tienerdienst, waarin mensen elkaar op persoonlijk niveau leren kennen en hun leven en geloof met elkaar delen: ieders naam en gezicht moet bij tenminste enkelen bekend zijn.
 - meerdaagse activiteiten zoals een kamp of diaconale reis. Deze werken ook samenbindend. In deze activiteiten gaat het niet alleen om het programma, maar ook om het informele contact dat warme relaties voedt.
 - activiteiten waarbij de jeugd elkaar kan ontmoeten.
- In al deze activiteiten kan er samenwerking met andere kerken uit Leeuwarden worden gezocht.

Hoofdpijn 2: Groene, duurzame en verantwoorde keuzes maken: 'groen, tenzij...'

Bij al het handelen, doen en laten van de Wijkgemeente Camminghaburen gaan we na hoe dit duurzaam en groen te organiseren is. Dit uitgangspunt is de basis van al het handelen en uitingen naar binnen en buiten onze kerk. Alleen bij uitzondering kan er na degelijke onderbouwing en afweging worden afgeweken van dit basisprincipe.

Toelichting op hoofdpijn 2:

We zijn ons enerzijds bewust van de gevolgen van de uitstoot van broeikasgassen, vervuiling en uitputting voor het voortbestaan van de diversiteit en rijkdom van de aarde zoals die is geschapen en anderzijds van de ongelijke verdeling van de gevolgen daarvan. Daarom zal de geloofsgemeenschap van de Schakel bij haar handelen rekening houden met de effecten op de duurzaamheid van de aarde en al het daarop voorkomende leven – van mens, plant, dier en mineraal.

Hieraan werken we door:

- Te werken aan onze eigen bewustwording en kleur bekennen in de samenleving, op te komen voor de totale gemeenschap van leven binnen planetaire grenzen en dit ook uit te dragen.
- Te streven naar verminderen van onze uitstoot en vervuiling tot nul.
- Onze invloed en middelen aan te wenden om de wereld, inclusief onze naaste omgeving, te helpen datzelfde te doen en om bij te dragen aan het opruimen van de vervuiling en uitstoot die al heeft plaatsgevonden.
- Bij te dragen aan het ontwikkelen van een duurzame samenleving in de toekomst.
- Ondersteuning bieden aan diegenen die zelf niet de middelen hebben om de nodige maatregelen te nemen en anderen die buitenproportioneel worden geraakt door klimaatverandering en/of vervuiling en uitputting – zowel in de nabije omgeving als elders in de wereld, bijvoorbeeld via de diaconie.

Hoofdpijn 3: Wij staan voor een veilige kerkgemeenschap

Toelichting op hoofdpijn 3:

In een veilige kerk vindt geen misbruik van een machtsrelatie plaats en iedereen voelt zich er veilig. We benadrukken dat wij ruimte willen geven aan en rekening willen houden met de kwetsbaarheid van anderen. Iedereen mag zichzelf zijn en moet zich daarbij veilig kunnen voelen. Met ieders grenzen moet respectvol worden omgegaan.

Toch kan er ook in onze gemeenschap sprake zijn van misbruik of grensoverschrijdend gedrag. We kunnen en willen onze ogen niet sluiten voor elke vorm van misbruik en grensoverschrijdend gedrag. Rondom 'veilig gemeente zijn' willen we ook oog hebben voor andere vormen die gevoelens van onveiligheid raken. We denken hierbij aan pesten, huiselijk geweld, discriminatie op grond van bijvoorbeeld handicap, huidskleur of seksuele geaardheid en financiële uitbuiting.

Als er wel sprake is (geweest) van misbruik is het erg belangrijk dat we voor deze slachtoffers een open oog en oor hebben. Zij willen in de meeste situaties gehoord, gezien en erkend (en geholpen) worden. We volgen het beleidsdocument 'Veilige kerk Camminghaburen', de gedragscode en er is een vertrouwenspersoon in de gemeente aangesteld die geconsulteerd zal worden naar aanleiding van signalen van (machts)misbruik of grensoverschrijdend gedrag in welke vorm dan ook.

Hieraan werken we door:

- Te blijven erkennen dat alle grensoverschrijdend gedrag ook in de eigen gemeente kan voorkomen en bewustwording bevorderen dat we voor alle gemeenteleden inclusief predikant en andere beroepskrachten een veilige gemeente willen zijn.
- Vast te houden van de aandacht voor het onderwerp: op beleidsniveau regelmatig agenderen van 'veilig jeugdwerk' en 'veilige gemeente'; wat doen we, gaat het goed en wat kan beter? En erkennen wat we tegenkomen in deze gesprekken.
- Te stimuleren dat in bijeenkomsten (gespreksgroepen, nevendiensten, vieringen, activiteiten) zo nu en dan gebruikgemaakt wordt van activiteiten en werkvormen die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden, in alle gelederen, vergroot.
- Een VOG te blijven aanvragen voor alle vrijwilligers die gedurende een periode structureel actief zijn in de wijkgemeente.

Hoofdpijn 4: Beste burens zijn: kerk zijn met andere kerken en anderen, in wijk, stad en samenleving

Toelichting op hoofdpijn 4:

Wie is onze naaste? Hoe staan wij als christen in deze samenleving? Hoe kijkt een christen naar actuele vraagstukken? Enerzijds kan dat door open te staan voor wat er leeft in de samenleving en anderzijds door niet kritiekloos met de wereldse cultuur mee te gaan. Het gaat om de houding, niet om de leer. En diverse visies en meningen kunnen worden onderzocht. Dus een uitgesproken mening mag er zijn, maar dan ook de ruimte om daar anders over te denken, zodat het niet beknellend wordt.

Naastenliefde kan niet alleen verkondigd worden, maar moet ook in de praktijk gebracht worden, anders is het niet geloofwaardig. Het organiseren van missionair-diaconale activiteiten helpt om zicht te krijgen op de wereld van de naastenliefde en kan richtinggevend zijn in de keuze wat je met je leven wilt doen: wil je je laten leiden door geld en een ik-gerichte cultuur of door wat God belangrijk vindt in de wereld?

Hieraan werken we door:

- Een goede buur te zijn voor de wijk door samen acties te ondernemen, te participeren in bestaande activiteiten of deze zelf organiseren, zoals de stamtafel. Investeer hierbij in de relaties, omdat het verbindend werkt.
- Samenwerking te blijven zoeken met PGL en ander PKN-kerken (in de omgeving) en andere kerkgemeenschappen, zoals onze oecumenische partners St.-Vitusparochie en het Leger des Heils.
- Zichtbaar te zijn in de wijk door contact te zoeken met de scholen en de wijkgenoten die voor ons nu niet zichtbaar zijn en door te communiceren over contacten en gezamenlijke activiteiten.
- Een actieve rol aan te nemen in het vluchtelingenwerk in Leeuwarden en daarbuiten. Onze kerk(gemeenschap) open te stellen voor vluchtelingen waar dat kan.

- Aandacht besteden aan wat er in de wereld gebeurt en ons daaraan verbinden. Dat kan door ZWO en Kerk in Actie, maar hierbij hoort ook dat we waarderen dat gemeenteleden deelnemen aan acties, ook al heb je zelf daarbij grenzen in wat je kunt of wat je daarin wilt. Dit doet recht aan de diversiteit die er in de gemeente is. de kerk is veelkleurig, wat iets anders is dan 'we moeten hetzelfde denken'.

Hoofdpijn 5: Verdiepend nadenken over de toekomst van de kerk, van de PGL en onze wijkgemeente

Toelichting hoofdpijn 5:

We willen vanuit de kracht van onze wijkgemeente met hoop en realiteitszin een toekomstgericht perspectief schetsen. Hierover nú met elkaar als wijkgemeente en binnen de PGL het gesprek aangaan betekent dat we keuzes kunnen maken en dat maatschappelijke en demografische ontwikkelingen ons niet gaan overkomen. Hoe willen wij onze geloofsgemeenschap doorgeven aan toekomstige generaties?

Hieraan werken we door:

- in gesprek te gaan als wijkkerkenraad en met de gemeente over prikkelende vragen zoals:
 - Hoe gaan we om met afname van leden, aanwezigheid / participatie bij diensten en activiteiten? Gaan we in dat verband voor kwaliteit of kwantiteit?
 - Gaan we door met al onze activiteiten of brengen we focus aan en schakelen we terug?
 - Zetten we onze kracht van werken met veel vrijwillige inzet nog verder door, breiden we juist uit, zoals inzet van vrijwilligers bij het voorgaan, uitvaart etc?
 - Willen we onze geloofsgemeenschap verbreden bijvoorbeeld richting een plek van stilte en getijdengebed, of waar nagedacht wordt over zinging, kunst en cultuur.
 - Gaan we op zoek naar meer samenwerking met andere wijkgemeenten binnen de PGL, zoeken we meer samenwerking met andere wijkgemeenten die min of meer dezelfde kleur hebben als de Schakel?
- Onderzoeken waar er samenwerking mogelijk is om kosten te besparen. Zeker waar het nu al mogelijk is.

Tenslotte

Aan deze vijf hoofdpijnen gaat vooraf dat we ons geroepen weten om navolgers te zijn van Jezus van Nazareth in hoe hij in zijn leven en rondgang op aarde inspiratie vond bij de Bron.

Dat is ook verwoord in "Alle kwetsbaarheid en verlegenheid, die ons eigen is, met ons meedragend, zoeken wij, in de ruimte ons geschonken, het geheim dat ons verbindt en ertoe aanzet het goede te delen en te doen: Zo willen wij samen ontdekken wat het betekent kind van God te zijn"

We willen aandacht hebben en ruimte maken voor stilte en bezinning, niet alleen in de kerkdiensten, maar ook in het leven daaromheen.

Bijlage 1 Voorbeeld werkplan en evaluatiemodel

Werkplan 2025-2026

- ☐ Werkplan van (commissie, werkgroep, kerkenraad, anders)
- ☐ Met welke doelen gaan jullie aan de slag? Vul voor elk doel apart de onderstaande punten in. Het streven is om aan alle doelen medio 2029 gewerkt te hebben.
- ☐ Wat gaan jullie doen? Geef daarvan een omschrijving.
- ☐ Voor wie is het bestemd?
- ☐ Wanneer gaan jullie er mee aan de slag?
- ☐ Zijn er kosten aan verbonden? Zo ja hoeveel ongeveer?
- ☐ Opmerkingen

Evaluatiemodel werkplan

Voor er een nieuw werkplan gemaakt kan worden, moet de vorige eerst geëvalueerd worden om zo te kunnen leren van eerder gedane acties. Je bepaalt daarmee de nieuwe acties niet op gevoel, maar op basis van resultaten.

Dat kan volgend de PDCA-cyclus: Plan – Do – Check – Adjust

1. Plan: Welke plannen maak je op basis van de visiedoelen? Probeer daarin zo SMART (specifiek, meetbaar, actueel, realistisch en tijdsgebonden) mogelijk te zijn.
 2. Do: voer gezamenlijk de gemaakte plannen uit.
 3. Check: Laat de plannen en hun uitvoering steeds terugkeren tijdens vergaderingen om de voortgang in de gaten te houden.
 4. Adjust: Bijsturen waar nodig, goede acties herhalen en resultaten bespreken.
- Daarna begint de cyclus opnieuw en kun je een nieuw werkplan maken.

Bijlage 2 Advies werkgroep Groene Kerk voor de werkplannen

1. Vervoer/transport/reizen.

Bij keuze van locaties voor b.v. Startzondag raden we aan om te kiezen voor een plek waar de mensen makkelijk kunnen komen met Openbaar Vervoer, fiets of wandelend. Motiveer mensen om te carpoolen als mensen slecht ter been zijn en/of er zware spullen vervoerd moeten worden naar de plek van samenkomst.

Bij groepsreizen adviseren wij dat de reisafstand liefst zo klein mogelijk is, waardoor vliegen niet noodzakelijk is. Wij willen graag dat de groep mensen zelf nadenkt over de bestemming en wijze van reizen. Daarbij geven we mee, dat in geval van keuze voor vliegen daarbij ook gekozen kan worden voor CO₂-compensatie.

Maar soms zullen we ook iets moeten laten of echt anders (bv: ook al duurt het een hele dag: met de trein) moeten doen.

2. Bloemen

Aan de wekelijkse bloemengroet wordt veel waarde gehecht. Het is een 'hart onder de riem', een teken van het zich gedragen voelen door de kerkgemeenschap waar men bij hoort.

Door de milieu-impact van de huidige teelt staat de bloemengroet onder een vergrootglas. Het is onmogelijk om, in de winter, verse biologische snijbloemen te verkrijgen. Er zijn nog weinig bedrijven in Nederland die (in de zomer) verse biologische snijbloemen kunnen leveren en deze liggen niet op korte afstand van Leeuwarden, waardoor er vervoer (energie) nodig is.

We adviseren om in de gaten te houden of er in de toekomst mogelijkheden zijn om wel op energiezuinige en milieuvriendelijke manier verse snijbloemen te verkrijgen.

Onze werkgroep zoekt nog naar alternatieven voor de bloemengroet.

Onder het kopje 'bloemen' willen we ook wijzen op de kerstbomen die jaarlijks in De Schakel een belangrijke functie hebben in de liturgie en de geloofsbeleving. Gezocht kan worden naar kerstbomen uit de omgeving die zonder bestrijdingsmiddelen en kunstmest geteeld worden.

Voor de liturgische bloemschikking wordt voor zover wij weten al zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke materialen.

Voor speciale creaties zoals bij de Gedachtenisdienst raden we aan om ook zoveel mogelijk natuurlijke materialen en geen plastic en aluminiumfolie en dergelijke te gebruiken.

3. Kaarsen

We gebruiken kaarsen en waxinelichtjes. Onze werkgroep gaat onderzoeken of er milieuvriendelijkere kaarsen op de markt zijn. Voor de waxinelichtjes geldt dit in versterkte mate, omdat daar plastic of aluminiumbakjes omheen zitten.

We hebben vorig jaar een verzamelcontainer voor kaarsresten van VONK! uit Sneek aangevraagd. We hebben er een aangeboden aan de Doopsgezinde Kerk tijdens de Groene Kerkenavond eind vorig jaar. Ook maken we deze mogelijkheid bekend bij de andere kerken in Leeuwarden.

4. Materiaalgebruik bij Kindernevendienst en andere activiteiten.

We raden aan om bij aanschaf van nieuwe materialen goed te kijken naar de samenstelling en herkomst van de artikelen, dus het mijden van plastic, glitters, aluminiumfolie en bv ballonnen.

5. Schoonmaakmiddelen

Voor zover ons bekend wordt bij de inkoop, sinds vorig jaar de bevoegdheid van de aankoop bij onze gemeente ligt, expliciet gekozen voor milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen.

6. Koffie/thee/limonade

Het gaat hier ook om eigen inkoop waarbij we vrij zijn om te kiezen voor biologische en fairtrade producten. Het betreft ook suiker, koffiemelk, koek.

Onder dit kopje kan ook de maandelijkse 'Open Maaltijd' vallen waar zoveel mogelijk gekozen kan worden voor biologische en seizoensgebonden groenten van regionale oorsprong.

7. Oud Papier/Restafval/GFT

Er vindt momenteel nauwelijks of geen afvalscheiding plaats. We raden aan dit wel te gaan doen.

Dan is het ook handig om in alle ruimtes aparte bakjes te zetten.

8. Gas/elektra/water

We raden aan om de mogelijkheden van groene leveranciers van gas, elektra, water te onderzoeken.

9. Bankieren/verzekeren

We raden aan om de mogelijkheden van groen bankieren en groen verzekeren nader te onderzoeken.

10. Gebouw en tuin.

Momenteel wordt er reeds verbouwd en de tuin heringericht en lijkt er weinig bij te sturen. Voor zover nog mogelijk en aan de orde raden we aan te kiezen voor circulaire materialen en biologische tuinplanten.

Ondanks de verbouwing is de Schakel nog steeds geen erg duurzaam gebouw. Wij stellen voor om te onderzoeken of de verduurzaming van de Schakel eventueel ook gedaan kan worden i.s.m. met de burens van bijvoorbeeld Addnoise, het zorgcentrum of de tandartsenpraktijk. Daar waar zij vooral overdag en door de week energie gebruiken, doet de Schakel dat vaak 's avonds en in het weekend.

11. Diaconie

Het zou mooi zijn wanneer aan de ene kant duurzaamheid een integraal onderdeel wordt van de diaconie en anderzijds de diaconie een manier is om duurzaamheid te bevorderen.

Wellicht dat de werkgroep groen eens samen met de diaconie van de wijkgemeente of PKN Leeuwarden kan kijken wat de mogelijkheden zijn. In Utrecht (Kerk in Actie) heeft duurzaamheid wel de aandacht, maar is het nog geen speerpunt.

12. AI-gebruik en digitale data

AI-gebruik en digitale data gebruiken ontzettend veel stroom en water. Daarnaast worden datacentra vaak op vruchtbare landbouwgrond geplaatst. Verder zijn er ook andere bezwaren tegen AI te noemen: een verdienmodel van techbedrijven die lagelonenwerkers gebruiken, het werkt discriminatie in de hand, niet veilig op privacygevoelige onderdelen, het kan desinformatie in de hand werken en identiteitsfraude bevorderen.

Toch is over dit onderwerp nog te weinig bekend. Dit onderwerp verdient meer aandacht om te bepalen hoe dit verder uitgewerkt moet worden.